

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

18. listopadu 2020*

[znění opravené usnesením ze dne 13. ledna 2021]

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských a obchodních věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Smlouva o letecké přepravě – Ujednání o soudní příslušnosti sjednané cestujícím v postavení spotřebitele – Pohledávka tohoto cestujícího vůči letecké společnosti – Postoupení této pohledávky společnosti vymáhající pohledávky – Uplatnění tohoto ujednání o soudní příslušnosti leteckou společností vůči společnosti, která je nabyvatelem pohledávky uvedeného cestujícího – Směrnice 93/13/EHS“

Ve věci C-519/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądu Okręgowyho w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (krajský soud ve Varšavě, 23. obchodní odvolací oddělení, Polsko) ze dne 13. června 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 9. července 2019, v řízení

Ryanair DAC

proti

DelayFix, dříve Passenger Rights sp. z o.o.,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, L. Bay Larsen, C. Toader (zpravodajka), M. Safjan a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Ryanair DAC, A. Kasnowskou, advokat, jakož i M. Józwiakem, radcem prawnym,
- za DelayFix, dříve Passenger Rights sp. z o.o, M. Misiaszekem, K. Żbikowskou a I. Wiczorekem, advokaci,

* Jednací jazyk: polština.

- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- [ve znění oprav provedených usnesením ze dne 13. ledna 2021] za Evropskou komisi M. Heller a A. Szmytkowskou, jakož i N. Ruiz Garcíou, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 25 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1), jakož i směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Passenger Rights sp. z o.o., nyní DelayFix, se sídlem ve Varšavě (Polsko), která se specializuje na vymáhání pohledávek a na kterou cestující v letecké dopravě postoupil svá práva, na straně jedné a leteckou společností Ryanair DAC se sídlem v Dublinu (Irsko) na straně druhé, který se týká zaplacení částky 250 eur jako náhrady za zrušení letu, na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. 2004, L 46, s. 1).

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 93/13

- 3 Podle čl. 1 odst. 1 směrnice 93/13 je jejím účelem sblížit právní a správní předpisy členských států týkající se zneužívajících ujednání ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím zbožím nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem.
- 4 Článek 2 této směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

- b) „spotřebitelem“ fyzická osoba, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely, které nespádají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání;

[...]“

5 Článek 3 uvedené směrnice stanoví:

„1. Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

2. Ujednání je vždy považováno za nesjednané individuálně, jestliže bylo sepsáno předem, a spotřebitel proto nemohl mít žádný vliv na obsah ujednání, zejména v souvislosti se smlouvou uzavíranou adhezním způsobem.

Skutečnost, že některé aspekty ujednání nebo jedno konkrétní ujednání byly sjednány individuálně, nevyklučuje použití tohoto článku na zbytek smlouvy, jestliže celkové posouzení smlouvy ukazuje, že jde o smlouvu uzavíranou adhezním způsobem.

Jestliže některý prodávající nebo poskytovatel tvrdí, že určité standardní ujednání bylo sjednáno individuálně, je povinen o tom předložit důkaz.

3. Příloha obsahuje informativní a nevyčerpávající seznam ujednání, která mohou být považována za zneužívající.“

6 Článek 4 odst. 1 této směrnice stanoví:

„[...] posuzuje se zneužívající povaha smluvního ujednání s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s ohledem na všechny okolnosti v době uzavření smlouvy, které provázely její uzavření, a na všechna ostatní ujednání smlouvy nebo jiné smlouvy, ze kterých vychází.“

7 Podle čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.“

8 Bod 1 písm. q) přílohy uvedené směrnice se týká „[u]jednání, jejichž předmětem nebo účinkem je vyloučit nebo omezit právo spotřebitele podat žalobu nebo použít jiný právní prostředek nápravy [...]“.

Narizení č. 1215/2012

9 Kapitulu II nařízení č. 1215/2012, nadepsanou „Příslušnost“, tvoří deset oddílů. Oddíl 1, nadepsaný „Obecná ustanovení“, obsahuje článek 4 tohoto nařízení, který v odstavci 1 stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště v některém členském státě, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“

10 Oddíl 2 této kapitoly II, nadepsaný „Zvláštní příslušnost“, obsahuje článek 7 uvedeného nařízení, který stanoví:

„Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována,

1) a) pokud předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy, u soudu místa, kde závazek, o němž se jedná, byl nebo měl být splněn;

b) pro účely tohoto ustanovení a pokud nebylo dohodnuto jinak, je místem plnění zmíněného závazku:

[...]

- v případě poskytování služeb místo na území členského státu, kde služby podle smlouvy byly nebo měly být poskytnuty;

[...]“

11 Oddíl 4 uvedené kapitoly II, který je nadepsán „Příslušnost u spotřebitelských smluv“, obsahuje článek 17, jenž stanoví:

„[...]“

3. Tento oddíl se nevztahuje na přepravní smlouvy, kromě případu, kdy smlouva poskytuje kombinaci dopravy a ubytování zahrnutou v ceně.“

12 Článek 25 nařízení č. 1215/2012, nacházející se v oddílu 7 téže kapitoly II, nadepsaném „Ujednání o příslušnosti“, stanoví:

„1. Bez ohledu na bydliště stran, dohodnou-li se tyto strany, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná. Tato dohoda o příslušnosti musí být uzavřena:

- a) písemně nebo ústně s písemným potvrzením;
- b) ve formě, která odpovídá zvyklostem zavedeným mezi těmito stranami, nebo
- c) v mezinárodním obchodě ve formě, která odpovídá obchodním zvyklostem, které strany znaly nebo musely znát a které strany smluv tohoto druhu v daném odvětví obchodu obecně znají a pravidelně se jimi řídí.

[...]“

Polské právo

13 Ustanovení § 509 Kodeksu cywilnego (občanský zákoník), ve znění použitelném ve věci v původním řízení, stanoví:

„§1 Věřitel může bez souhlasu dlužníka postoupit pohledávku na třetí osobu (postoupení pohledávky), pokud tomu nebrání právo, smlouva nebo povaha závazku.

§ 2 S postoupením pohledávky přecházejí na nabyvatele všechna související práva, zejména nárok na úroky z prodlení.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 14 Společnost Passenger Rights, která se specializuje na vymáhání pohledávek cestujících v letecké dopravě, nyní DelayFix, navrhla, aby Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (okresní soud ve Varšavě, Polsko) uložil letecké společnosti Ryanair na základě nařízení č. 261/2004 povinnost zaplatit částku 250 eur jako náhradu za zrušení letu mezi Milánem (Itálie) a Varšavou (Polsko), přičemž pohledávku vůči této letecké společnosti na ni postoupil cestující.
- 15 Společnost Ryanair vznesla námitku nepřislušnosti polských soudů z důvodu, že ujednání 2.4 jejích všeobecných přepravních podmínek, které uzavřel tento cestující při koupi své letenky na internetu, stanoví příslušnost irských soudů. Podle společnosti Ryanair je DelayFix jakožto postupník pohledávky uvedeného cestujícího tímto ujednáním vázána.
- 16 Usnesením ze dne 15. února 2019 Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (okresní soud pro hlavní město Varšavu ve Varšavě) zamítl tuto námitku nepřislušnosti, přičemž měl za to, že ujednání o soudní příslušnosti uvedená v přepravní smlouvě mezi tímž cestujícím a leteckou společností je zneužívající ve smyslu směrnice 93/13 a dále že DelayFix jakožto postupník pohledávky tohoto cestujícího po zrušení letu nemůže být vázána takovým ustanovením.
- 17 Společnost Ryanair podala proti tomuto rozhodnutí odvolání k předkládajícímu soudu. Uvádí, že jelikož DelayFix není spotřebitelem, nemůže mít právo na soudní ochranu, která je stanovena pro spotřebitelské smlouvy.
- 18 Předkládající soud upřesňuje, že podle vnitrostátních ustanovení a za současného stavu judikatury Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) může být zneužívající povaha smluvního ujednání konstatována v rámci posuzování žaloby na zaplacení podané proti dlužníkovi prodávajícím nebo poskytovatelem, který nabyl pohledávku spotřebitele.
- 19 Tento soud se však zaprvé táže, zda s ohledem na čl. 3 odst. 1 a čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 může být za spotřebitele rovněž považován postupník pohledávky spotřebitele. Konkrétně má předkládající soud pochybnosti o tom, zda postoupení pohledávky spotřebitelem na prodávajícího nebo poskytovatele vede k tomu, že na tohoto prodávajícího nebo poskytovatele přechází práva spotřebitele, což mu umožní dovolávat se příznivého režimu Unie v oblasti ochrany spotřebitele, který vyplývá zejména z této směrnice.
- 20 Zadruhé, otázky předkládajícího soudu se týkají judikatury Soudního dvora ohledně použití nařízení č. 1215/2012, pokud jde o právní režim ujednání o soudní příslušnosti podle článku 25 tohoto nařízení, jakož i zvláštní režim stanovený v oddíle 4 kapitoly II uvedeného nařízení, který se týká „příslušnosti u spotřebitelských smluv“, a zejména pojmu „spotřebitel“ uvedeného v tomto oddíle.
- 21 Pokud jde zaprvé o ujednání uvedená v článku 25 nařízení č. 1215/2012, tento soud zdůrazňuje, že z rozsudku ze dne 7. února 2013, Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), vyplývá, že tento typ ujednání obsaženého ve smlouvě může v zásadě vyvolávat účinky pouze ve vztazích mezi stranami, které souhlasily s uzavřením této smlouvy. Takové ujednání totiž vyplývá z dohody mezi stranami a k tomu, aby bylo možné se ho dovolávat vůči třetí osobě, je v zásadě nezbytné, aby tato osoba dala za tímto účelem souhlas.
- 22 Co se týče pojmu „spotřebitel“ ve smyslu oddílu 4 kapitoly II nařízení č. 1215/2012, uvedený soud zdůrazňuje, že zvláštní režim zavedený v článku 17 a násl. tohoto nařízení je založen na úsilí chránit spotřebitele jakožto smluvní stranu považovanou za hospodářsky slabší a právně méně zkušenou, než je její smluvní partner, je spotřebitel chráněn, pouze pokud je sám v řízení žalobcem nebo žalovaným. Žalobce, který není sám smluvní stranou dotčené spotřebitelské smlouvy, tedy nemůže uplatnit příslušnost soudu spotřebitele. S ohledem na judikaturu Soudního dvora se tentýž soud táže, zda je pro určení příslušnosti soudu a platnosti ujednání o soudní příslušnosti třeba zohlednit „původní“

povahu závazku, nebo zda může podnikatel, který je postupníkem dotyčné pohledávky, napadnout toto ujednání kvůli jeho zneužívající povaze na základě režimu ochrany spotřebitele stanoveného zejména směrnicí 93/13.

- 23 Za těchto podmínek se Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Krajský soud ve Varšavě, 23. obchodní odvolací oddělení) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 2 písm. b), čl. 3 odst. 1 a 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 [...], jakož i článek 25 nařízení [č. 1215/2012] vykládány v souvislosti s přezkumem platnosti ujednání o soudní příslušnosti v tom smyslu, že konečný nabyvatel pohledávky, který ji nabyl postoupením od spotřebitele, avšak sám nemá postavení spotřebitele, se rovněž může dovolávat toho, že smluvní ujednání nebyla sjednána individuálně a že v dohodě o soudní příslušnosti se nacházejí zneužívající ujednání ohledně příslušnosti?“

K návrhu společnosti Ryanair na zahájení ústní části řízení

- 24 Návrhem ze dne 4. listopadu 2020 došlým kanceláři Soudního dvora téhož dne požádala Ryanair na základě článku 83 jednacího řádu Soudního dvora o zahájení ústní části řízení, přičemž tvrdila, že okolnosti uvedené v předkládacím rozhodnutí nebyly dostatečně vysvětleny, je třeba důkladně projednání a rozhodnutí v projednávané věci může mít rozhodující vliv na výklad příslušných ustanovení unijního práva.
- 25 Je třeba připomenout, že podle tohoto ustanovení může Soudní dvůr bez návrhu nebo na návrh generálního advokáta nebo také na návrh účastníků řízení nařídít zahájení nebo znovuotevření ústní části řízení, pokud má za to, že věc není dostatečně objasněna nebo že věc musí být rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení projednán.
- 26 V projednávaném případě podmínky stanovené uvedeným ustanovením nejsou splněny.
- 27 Předkládající soud totiž dostatečně vysvětlil skutkové okolnosti, jakož i vnitrostátní právní rámec. Písemná část řízení před Soudním dvorem rovněž umožnila účastníkům řízení, aby vyjádřili svá stanoviska. Kromě toho žádost o rozhodnutí o předběžné otázce nevyžaduje, aby byla rozhodnuta na základě argumentů, který nebyly mezi účastníky řízení projednány.
- 28 Není tedy třeba po vyslechnutí generálního advokáta vyhovět návrhu společnosti Ryanair na zahájení ústní části řízení.

K předběžné otázce

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 29 V písemné části řízení Ryanair uvedla, že zaplatila požadovanou částku, která je základem sporu předloženého předkládajícímu soudu. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se v důsledku toho stala bezpředmětnou.
- 30 Na dotaz Soudního dvora v tomto ohledu uvedený soud uvádí, že věc v původním řízení byla spojena s dalšími dvěma věcmi, které se týkají účastníků původního řízení a jejichž předmětem jsou návrhy na náhradu škody podané rovněž na základě nařízení č. 261/2004, takže před ním stále probíhá spor.

- 31 Ze znění a systematiky článku 267 SFEU vyplývá, že řízení o předběžné otázce předpokládá, že před vnitrostátními soudy skutečně probíhá spor, v jehož rámci mají vnitrostátní soudy vydat rozhodnutí, které může zohlednit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Důvodem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce totiž není poskytnutí konzultativního stanoviska k obecným nebo hypotetickým otázkám, nýbrž její nezbytnost pro skutečné vyřešení sporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2014, Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, body 28 a 29, jakož i citovaná judikatura).
- 32 V projednávaném případě je třeba uvést, že věc v původním řízení byla spojena s dalšími dvěma věcmi, u nichž nebylo před Soudním dvorem prokázáno, že návrhy na náhradu škody byly vyřešeny, takže je třeba mít za to, že před předkládajícím soudem stále probíhá řízení o sporu.
- 33 Vzhledem k tomu, že řízení podle článku 267 SFEU je nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporu, který mají rozhodnout, takové tvrzení předkládajícího soudu Soudní dvůr v zásadě zavazuje a účastníci původního řízení ho nemohou v zásadě zpochybnit (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2014, Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, bod 30 a citovaná judikatura).
- 34 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je tedy přípustná.

K věci samé

- 35 Podstatou položené otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 25 nařízení č. 1215/2012, jakož i čl. 2 písm. b), čl. 3 odst. 1 a 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 vykládány v tom smyslu, že za účelem zpochybnění příslušnosti soudu k rozhodnutí o žalobě na náhradu škody podané na základě nařízení č. 261/2004, která směřuje proti letecké společnosti, může tato letecká společnost uplatnit vůči společnosti vymáhající pohledávky, které cestující postoupil svou pohledávku, ujednání o soudní příslušnosti obsažené ve smlouvě o přepravě mezi cestujícím a touto leteckou společností.
- 36 Odpověď na tuto otázku znamená určit, za jakých podmínek může takové ujednání o soudní příslušnosti zavazovat společnost vymáhající pohledávky, na kterou cestující postoupil svou pohledávku.
- 37 Ačkoli se otázky předkládajícího soudu ohledně ujednání o soudní příslušnosti dotčené ve věci v původním řízení týkají jak směrnice 93/13, tak nařízení č. 1215/2012, jelikož právní režim tohoto druhu ujednání se řídí článkem 25 tohoto nařízení, je třeba začít posouzení této otázky s ohledem na nařízení.
- 38 Podle ustálené judikatury, pojem ujednání o soudní příslušnosti musí být vykládán jako autonomní pojem unijního práva a přiznat zásadě smluvní volnosti, na níž je založen čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, její plné uplatnění (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. března 1992, Powell Duffryn, C-214/89, EU:C:1992:115, bod 14; ze dne 9. prosince 2003, Gasser, C-116/02, EU:C:2003:657, bod 51 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 7. února 2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, body 22 a 40, jakož i citovaná judikatura).
- 39 Zejména okolnost, že dotčená smlouva byla uzavřena na internetu, nemůže sama o sobě způsobit neplatnost takového ujednání, pokud jsou dodrženy podmínky stanovené judikaturou Soudního dvora, které se týkají zejména uchování znění, v němž je toto ujednání sjednáno (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. května 2015, El Majdoub, C-322/14, EU:C:2015:334, bod 40).

- 40 Kromě toho čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 neupřesňuje, zda je možné ujednání o soudní příslušnosti použít mimo okruh smluvních stran na třetí osobu, která je stranou následné smlouvy a zcela nebo částečně na ni přešla práva a povinnosti jedné ze stran původní smlouvy (rozsudek ze dne 7. února 2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, bod 25 a ze dne 20. dubna 2016, Profit Investment SIM, C-366/13, EU:C:2016:282, bod 23).
- 41 Soud, jenž ve věci rozhoduje, má povinnost přezkoumat *in limine litis*, zda ujednání o soudní příslušnosti bylo skutečně předmětem souhlasu smluvních stran, který musí být vyjádřen jasně a přesně, přičemž formy vyžadované čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 mají v tomto ohledu zajistit, aby tento souhlas byl skutečně doložen (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. února 2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, bod 27 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 8. března 2018, Saey Home & Garden, C-64/17, EU:C:2018:173, bod 25 a citovaná judikatura).
- 42 Ujednání o soudní příslušnosti obsažené ve smlouvě může v zásadě vyvolávat účinky pouze ve vztazích mezi stranami, které souhlasily s uzavřením této smlouvy (rozsudek ze dne 7. února 2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, bod 29 a ze dne 28. června 2017, Leventis a Vafeias, C-436/16, EU:C:2017:497, bod 35, jakož i citovaná judikatura).
- 43 V projednávaném případě je ujednání o soudní příslušnosti dotčené ve věci v původním řízení namítáno nikoli vůči straně smlouvy, v níž se nachází, ale vůči osobě, která je třetí stranou ve vztahu k této smlouvě.
- 44 Passenger Rights ani DelayFix, která byla jejím nástupcem, nesouhlasily s tím, že budou vázány ve vztahu ke společnosti Ryanair ujednáním o soudní příslušnosti, avšak ani tato letecká společnost nesouhlasila s tím, aby byla takovým ujednáním vázána k této společnosti vymáhající pohledávky.
- 45 Kromě toho ani účastníci původního řízení, ani předkládající soud neuvádějí skutečnosti nebo indicie umožňující dospět k závěru, že smluvní strany uzavřely ve formě stanovené v čl. 25 odst. 1 písm. b) a c) nařízení 1215/2012 takovou dohodu o soudní příslušnosti, jako je dohoda dotčená v původním řízení, která obsahuje ujednání o příslušnosti.
- 46 Z výše uvedeného tedy vyplývá, že za účelem zpochybnění příslušnosti soudu k rozhodování o žalobě na náhradu škody podané na základě nařízení č. 261/2004 a směřující proti letecké společnosti, tato společnost nemůže v zásadě namítat ujednání o soudní příslušnosti obsažené v přepravní smlouvě uzavřené mezi cestujícím a touto leteckou společností vůči společnosti vymáhající pohledávky, na kterou cestující postoupil svou pohledávku.
- 47 Podle vnitrostátního práva použitelného v dané věci by totiž třetí osoba mohla být vázána ujednáním o soudní příslušnosti, se kterým nesouhlasila, pouze v případě, že by vstoupila do všech práv a povinností původní smluvní strany (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. května 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, bod 65 a citovaná judikatura).
- 48 Otázka položená předkládajícím soudem rovněž předpokládá určení podmínek platnosti takového ujednání.
- 49 Podle čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 jsou příslušné soudy uvedené v ujednání o soudní příslušnosti, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti „podle práva tohoto členského státu“ neplatná. Unijní normotvůrce tak zavedl pravidlo, podle kterého se platnost ujednání o soudní příslušnosti posuzuje podle právních předpisů státu, jehož soudy jsou v tomto ujednání určeny.
- 50 Pokud v projednávaném případě předkládající soud zkoumá platnost ujednání o soudní příslušnosti, přísluší mu tak učinit s ohledem na právní předpisy státu, jehož soudy jsou v tomto ujednání označeny, tedy z hlediska irského práva.

- 51 Kromě toho soud, kterému byl předložen takový spor, jako je spor v původním řízení, má použít právní předpisy státu, jehož soudy jsou určeny v uvedeném ujednání, a to na základě výkladu těchto právních předpisů v souladu s unijním právem, zejména pak se směrnicí 93/13 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. dubna 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 79, jakož i ze dne 17. května 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, bod 41).
- 52 V tomto ohledu je třeba zaprvé zdůraznit, že pokud jde o vztahy mezi směrnicí 93/13 a právy cestujících v letecké dopravě, jako jsou práva vyplývající z nařízení č. 261/2004, Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 93/13 představuje obecnou právní úpravu ochrany spotřebitele, která se použije ve všech odvětvích hospodářské činnosti, včetně odvětví letecké dopravy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. července 2017, Air Berlin, C-290/16, EU:C:2017:523, bod 44 a citovaná judikatura).
- 53 Zadruhé je třeba uvést, že za obdobných okolností jako ve věci v původním řízení, kdy jsou pohledávky postoupeny společnosti vymáhající pohledávky, Soudní dvůr v souvislosti se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. 2008, L 133, s. 66) rozhodl, že okolnost, že se spory dotčené v těchto věcech týkají pouze prodávajících zboží nebo poskytovatelů služeb, nebrání použití nástroje spadajícího do unijního spotřebitelského práva, jelikož rozsah působnosti této směrnice nezávisí na totožnosti účastníků dotčeného sporu, ale na postavení smluvních stran (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. září 2019, Lexitor, C-383/18, EU:C:2019:702, bod 20).
- 54 Tuto judikaturu je třeba uplatnit, pokud jde o použití směrnice 93/13.
- 55 Podle čl. 1 odst. 1 a čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 se tato směrnice vztahuje na ujednání obsažená ve smlouvách uzavřených mezi prodávajícím zboží nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem, která nebyla sjednána individuálně [rozsudky ze dne 7. listopadu 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 a C-483/18, EU:C:2019:930, bod 51 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 10. září 2020, A (podnájem sociálního bydlení), C-738/19, EU:C:2020:687, bod 34].
- 56 V projednávaném případě byla přepravní smlouva, na níž je založena pohledávka, kterou uplatňuje DelayFix, původně uzavřena mezi poskytovatelem služeb, a to leteckou společností a cestujícím a nic nenasvědčuje tomu, že by si cestující koupil svou letenku k jiným než soukromým účelům.
- 57 Zatřetí je třeba připomenout, že podle čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 je takové ujednání považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.
- 58 V tomto ohledu Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že ujednání o soudní příslušnosti, které je obsaženo ve smlouvě uzavřené mezi spotřebitelem a prodávajícím zboží nebo poskytovatelem služeb, které nebylo sjednáno individuálně a které přiznává výlučnou pravomoc soudu, v jehož obvodu se nachází sídlo tohoto prodávajícího zboží nebo poskytovatele služeb, musí být považováno za zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13, jelikož v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 27. června 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, EU:C:2000:346, bod 24; ze dne 4. června 2009, Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350, bod 40, jakož i ze dne 9. listopadu 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, EU:C:2010:659, bod 53).
- 59 Takové ujednání totiž spadá do kategorie ujednání, jejichž cílem nebo následkem je vyloučit nebo omezit právo podat žalobu, což je kategorie uvedená v bodě 1 písm. q) přílohy této směrnice (rozsudky ze dne 27. června 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, EU:C:2000:346, bod 22; ze dne 4. června 2009, Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350, bod 41, jakož i ze dne 9. listopadu 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, EU:C:2010:659, bod 54).

- 60 V tomto kontextu se zneužívající povaha smluvního ujednání posuzuje s ohledem na povahu služeb, které jsou předmětem dotčené smlouvy, a s ohledem na všechny okolnosti, které provázely uzavření smlouvy, v souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice 93/13.
- 61 Vnitrostátnímu soudu, který rozhoduje o takovém sporu, jako je spor v původním řízení, přísluší, aby na základě právních předpisů státu, jehož soudy jsou určeny v ujednání o soudní příslušnosti, a na základě výkladu této právní úpravy v souladu s požadavky směrnice 93/13 vyvodil právní důsledky z případné zneužívající povahy takového ujednání, jelikož ze znění čl. 6 odst. 1 této směrnice vyplývá, že vnitrostátní soudy mají povinnost nepoužít zneužívající ujednání tak, aby nevyvolala závazné účinky.
- 62 Konečně je třeba zdůraznit, že v souladu s ustálenou judikaturou podle čl. 7 bodu 1 písm. b) nařízení č. 1215/2012, pokud jde o přímé lety, že místo odletu i místo příletu letadla musí být za stejných podmínek považována za místa hlavního poskytnutí služeb, které jsou předmětem smlouvy o letecké přepravě, což osobě, která podala žalobu na náhradu škody na základě nařízení č. 261/2004, přiznává možnost podat žalobu k soudu, v jehož obvodu se nachází buď toto místo odletu, nebo místo příletu letadla, tak jak byla tato místa sjednána v uvedené smlouvě (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. července 2009, *Rehder*, C-204/08, EU:C:2009:439, bod 47, jakož i usnesení ze dne 13. února 2020, *flightright*, C-606/19, EU:C:2020:101, bod 26).
- 63 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že článek 25 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že za účelem zpochybnění příslušnosti soudu pro rozhodování o žalobě na náhradu škody podané na základě nařízení č. 261/2004, která směřuje proti letecké společnosti, letecká společnost nemůže uplatnit vůči společnosti vymáhající pohledávku, na kterou cestující postoupil svou pohledávku, ujednání o soudní příslušnosti obsažené v přepravní smlouvě uzavřené mezi cestujícím a touto leteckou společností, ledaže by podle právních předpisů státu, jehož soudy jsou určeny v tomto ujednání, tato společnost vymáhající pohledávky vstoupila do všech práv a povinností původní smluvní strany, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu. Takové ujednání, které je obsaženo ve smlouvě uzavřené mezi spotřebitelem, tj. cestujícím v letecké dopravě, a poskytovatelem služby, tj. uvedenou leteckou společností, aniž bylo sjednáno individuálně, a které přiznává výlučnou příslušnost soudu, v jehož obvodu se nachází její sídlo, musí být případně považováno za zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13.

K nákladům řízení

- 64 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 25 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že za účelem zpochybnění příslušnosti soudu pro rozhodování o žalobě na náhradu škody podané na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, která směřuje proti letecké společnosti, letecká společnost nemůže uplatnit vůči společnosti vymáhající pohledávky, na kterou cestující postoupil svou pohledávku, ujednání o soudní příslušnosti obsažené v přepravní smlouvě uzavřené mezi cestujícím a touto leteckou společností, ledaže by podle právních předpisů státu, jehož soudy jsou určeny v tomto ujednání, tato společnost vymáhající pohledávky

vstoupila do všech práv a povinností původní smluvní strany, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu. Takové ujednání, které je obsaženo ve smlouvě uzavřené mezi spotřebitelem, tj. cestujícím v letecké dopravě, a poskytovatelem služby, tj. uvedenou leteckou společností, aniž bylo sjednáno individuálně, a které přiznává výlučnou příslušnost soudu, v jehož obvodu se nachází její sídlo, musí být případně považováno za zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách.

Podpisy.